

Brood, zit daar wat in?

Onderbouw

(Het jaar rond, Maken en gebruiken)

De sleutelvraag is : Hoe wordt brood gemaakt?

(Doel : De kinderen leren hoe brood wordt gemaakt en kunnen de verschillende fasen van het brood maken benoemen)

Startsituatie

Een heel grof volkoren brood wordt in een sloop verpakt doorgegeven in de kring. Kinderen mogen goed voelen en vertellen daarna wat het is.

Er komen allerlei antwoorden. Een enkeling geeft als antwoord "brood" (zij heeft eraan geroken!)

Na deze "voelronde" halen we het brood tevoorschijn en stellen de vraag: "Zou er voor iedereen een sneetje brood zijn?" Kinderen dragen de oplossing aan: "We moeten tellen! Eerst alle kinderen en dan de sneetjes." Er is genoeg voor iedereen! Elk kind krijgt een sneetje brood. "Bekijk/ruik je sneetje brood eens goed. Dan mag je er straks wat over vertellen." De kinderen bekijken zeer aandachtig hun snee brood. Vervolgens vertelt elk kind, wat hem/haar is opgevallen. "Er zitten korreltjes/zaadjes/gaatjes/pitjes in. Het is bruin. Het heeft de vorm van een paddenstoel." Eet maar eens zo'n korreltje op! "Dat smaakt naar brood!" Maar hoe wordt het dan brood? De bakker heeft meel! Waar komt dat meel dan vandaan. Uit de fabriek. Maar waar maakt de fabriek dan dat meel van?

Volgende kring

Een bakje meel. Kinderen proeven/ruiken het meel. Dat meel smaakt net als de graankorrel. Ze proeven nogmaals de graankorrel. Daar zit wit in. We gaan de korrels malen. Dat komt uit de aar. Alle kinderen krijgen een aar, bekijken de aar en ontdekken, dat er korreltjes in zitten. Ze halen de korrels eruit. Er blijven vliesjes over (kaf). Een aantal kinderen gaat uit de aar de korreltjes halen en weer anderen gaan deze malen, stampen, met groentezeef, vijzel, twee stenen op elkaar.

Vervolgens hebben we van het gemalen meel een brood gebakken.

Relatie gelegd tussen de gaatjes in het sneetje brood en gist (toverspul waar het deeg van groeit). Het proces van zelf kneden en rijzen was een ervaring.

Volgende kringsituatie

"Hoe komt de boer aan zoveel korreltjes"? "Die groeien op het land". "Als je een pit van een appel in de grond stopt, komt er een appelboom"

We besluiten om de korreltjes in de aarde te stoppen (In een doorzichtige plastic bak met aarde). Elk kind stopt een graankorrel in de aarde. Na een paar dagen ontkiemt de graankorrel in de aarde. Kinderen zien dat er wortels zijn en 'gras'. Is dat gras? 'Gras is in de tuin en bij de boer dat wordt hooi'! Relatie ontdekken tussen aar en stengel/halm is stro. Stro wordt gebruikt voor konijnen paarden en andere dieren.

In de verschillende kringsituaties hebben de kinderen de samenhang ontdekt tussen korrel/meel/brood en de groei van het graan. Ze hebben gezien, geproefd, gevoeld en het groeiproces gevolgd.

Lees/schrijfactiviteiten

- Dat's andere taal fase 1, leerlijn 13: Vrije teksten schrijven. (Vertelkring: belevenissen, voorvallen, dromen, fantasieën kunnen uiten en tekenen.
- Dat's andere taal fase 1, leerlijn 3: Toneelspelen.(Ontluikende geletterdheid: in de lees- en schrijfhoek liggen verschillende verwerkingsopdrachten)
- Ontwikkeling van de woordenschat gekoppeld aan de waarneembare werkelijkheid en eigen ervaring: aar/halm/stro; meel/malen/gemalen; deeg/kneden/rijzen (gerezen) bakken (gebakken)
- Werkblad met b-woorden met afb. ernaast: b.v. bakker/ afb. bakker.
Zet een cirkel om de woorden, waar je vooraan een b hoort (deze activiteit is ingeleid in een kringsituatie, waarin we samen b-woorden hebben gezocht/staan dikke buik maken/bolle wangen.) Auditieve discriminatie.
Zet een cirkel om de woorden waar je vooraan een b ziet. vis. Discriminatie.
Woordherkenning: plak dezelfde woorden onder de woorden op je blad.
- In het winkeltje (de bakker) hebben we de woorden bij de betreffende onderdelen gehangen. (ontluikende geletterdheid) (b.v. brood – bakkersmuts – bakblik enz.)

- Schrijfactiviteit: in de lees- en schrijfhoek boterham versieren. A-4-tjes waarop afb. van boterhammen. Kinderen versieren hen boterham volgens voorbeeld met kleurpotloden: geboortemuisjes (ronde bolletjes blauw/rosé) schuine streepjes (hagelslag) liggende slingers (pinda kaas) vanuit een stip steeds groter wordende cirkel (stroop).
- Taal/denkontwikkeling: (lees- en schrijfhoek) leg de plaatjes in de goede volgorde (proces van meel tot een gebakken koekje)

Reken- en wiskundeactiviteiten

Schatkist rekenen.

Bakkerswinkel: 4 planken – elke plank heeft zijn eigen kleur (rood – groen – geel – blauw). Op de planken staan houten bakjes met daarin broodjes. Op de groene plank staat een bakje met daarin 2 broden. Het bakje heeft 2 groene stickertjes, want in het bakje liggen 2 broden, die elk ook een groen stickertje hebben. Koopt een kind een brood, dan moet het een groen fiche aan de bakker geven. Idem voor de planken met een andere kleur.

De “bakker” kan altijd controleren of zijn winkel op orde is. Kistjes corresponderen met de plank in dezelfde kleur en de hoeveelheid van de artikelen: kistje met 2 groene stickertjes betekent 2 broden. Er is een kassa en een weegschaal aanwezig in de winkel, eveneens winkelwagentje en winkelmandjes. In de lees- en schrijfhoek ligt ook een opdracht: grote plaat van een bakkerswinkel. Leg een blokje op de betreffende afbeelding en tel hoeveel broden, taartjes, stokbroden, krentenbollen en croissants er zijn.

- Telboekje maken: ik tel tot 10. Plak op elke blz. een cijfer van 1 tot en met 10, teken of plak er de hoeveelheid bij. 1→1 brood; 2→2 bakkersmutsen enz.

Onderzoeksactiviteiten

- Dat’s andere taal fase 1, leerlijn 4: Kookboek gebruiken (in de groep liggen allerlei boeken over broodbakken, in de groep wordt brood gebakken, we gaan naar de bakker, kook- en eetbegrippen komen spelenderwijs aan de orde.)
- De groei van een graankorrel
- Wat zit er in een sneetje brood
- Van meel tot brood (kneden – rijzen – bakken)
- Van korrel tot meel (malen), zie gesprek- en kringactiviteiten

Spelactiviteiten

Variaties op andere spelletjes. Voor in de kring en in de speelzaal.

- De muis en de bakker (de aap en de kokosnoot)
- Brood bakken (kinderen zitten op 4 matten)
- Tik-reactiespelen.
- Wie heeft de muts van bakker bol (geheugen)7
- Tik-tik-tik wie ben ik (“bakkerswoorden” in lettergrepen tikken op de rug van het kind, dat in de kring zit met gesloten ogen) auditief geheugen.
- Ik ga naar de winkel en neem mee (ik ga op reis en neem mee) (geheugen)

Constructieve en beeldende activiteiten

- Van zout/brooddeeg luxe broodjes bakken.
- Molens maken (keukenrol-wieken schuin kruis vouwen)
- In de bouwhoek met blokken een oven bouwen.
- Taartjes bakken in de zandtafel (vormpjes – bak – plaat, materiaal om de “taartjes” te versieren)
- Knip uit tijdschriften plaatjes van broodafbeeldingen plak ze op een vel (place-mat)
- Elke stamgroep versiert een cadeautje voor de bakker (T-shirt, bakkersschort, theedoek, ovenwant)
- Bakjes vouwen om de brooddeeg/brooddeeg producten in mee te nemen.

Overige activiteiten

- Bezoek aan de bakker
- Liedjes: bakkertje (groot liedjesboek) Zeg bakkertje wat doe je met dat meel? (Eigenwijs) Hoe zaait de boer ....
- Opzegversje: Beertje Pippeloentje en de broodjes voor de barones.
- Voorleesboeken: Verhaaltjes uit Jip en Janneke, Het rode kippetje; De 6 kraaien
- Schooltelevisie: Huisje – boompje – beestje (van korrel tot brood)
- Afsluiting: we bakken ons eigen bolletje (nogmaals het proces van kneden – rijzen – bakken) dekken de tafel met een zelfgemaakt placemat – smeren ons eigen broodje met beleg en drinken een glaasje limonade en besluiten ... het was een waardevol project: ... veel gezien – geproefd – geroken en ontdekt.